

БРОЈ 10 АЕКТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Терешченко о политици Русије

V.

Има апстрактних и начелних формула, које могу да изазову сасвим конкретне последице, као на пример начело потпуног разоружања, које може да створи основицу за сасвим друкчију политичку организацију једне земље, него што би она била без тога разоружања. Непотпуна неутрализација мореузина и непотпуно разоружање су такође опасни по интересе Русије, оне би нас вратиле у горестане него што је било пре рата. (Живо одобравање.)

Ја сам овде изнео најкарактеристичније црте наше ситуације, да бих показао како треба боље познавати и више заступати и волети интересе које бранимо. (Узвици »браво«). Поменуте руске инструкције и програм холандско-скандинавског комитета наишли су на неодобравање у свима руским демократским круговима, који ће овде у дебати сигурно рећи шта би требало у њима исправити, да би интереси Русије били потпуно заштићени. Затим ваља да вам још напоменем, да се инструкције наших демократских револуционара врло мало брину за обавезе, што их ради обезбеђења мира треба да приме на себе Централне Силе, и да се у њима чак предлаже, како треба једном од наших Савезника одузети један део његове територије и уступити га нашим непријатељима и то и против начела, што га је руска демократија прокламовала као и своје и усвојила чак и у погледу на све зарађене стране. То би била заиста велика неправда одсећи Румунију од мора (Одобравање). Ја то отворено изјављујем, да нас не би доцније оптуживали за неверности издају принципа, што смо их сами усвојили. Све се те наведене тачке косе са правим интересима Русије и могу се само слабо бранити и заступати. Будуће нам генерације јамачно не би могле то опростити, кад

год би се сетиле тих инструкција. Ето стога треба да изађемо на савезничку конференцију само са својим заједничким одређеним предлозима, које ћемо сви сложено заступати у тежњи за закључењем мира, али мира који би задовољио интересе Русије. Ми ћемо тражити целокупност наше територије и могућност да се развијемо на северу и на југу.

Завршујући свој говор, Терешченко је још изјавио, да се Привремена Влада не одриче својих принципа, што их је прокламовала и за које сматра да их се треба и у будућности да држи, пошто ће то бити само корисно по Русију. Демократски услови за закључење мира требаће да садрже у себи и све руске демократске формуле и девизе. »Ради остварења тога свога програма, Влада треба да води рачуна о нашим војним недаћама и о нашој тешкој унутрашњој ситуацији«. При свем том, Привремена Влада категорички тврди, да је Русија још увек сачувала свој глас Велике Силе, коме Савезници поклањају пажњу као и раније онда када је она била војнички много јача и моћнија, а без својих данашњих тешкоћа, које су сада лако уочљиве целом свету. Стога, да би изјаве заступника Русије могле да буду одлучне и енергичне, треба сви грађани, а не само Влада, да увиде једном јасно, да су и они одговорни за историју и судбину Русије. »Ми хоћемо и тежимо да Русија, поред све своје тешке ситуације, остане и даље велика, и стога треба да је сви бранимо и да сви покажемо како умемо ревносно и верно да служимо своме великом идеалу«.

Париз, 20 октобра. — У привременом парламенту Миљуков је изјавио да одобрава Терешченков говор, слажући се потпуно са његовим мишљењем о тешкој вези између руске спољашње политике и акције за одбрану земље и народа. Стога је

потребно завести пре свега дисциплину у војсци и угушити анархију. У свом даљем говору Миљуков је са пуно хвале и признања истакао држање Савезника према Русији, Србији и Румунији. Те су његове речи наишле на жив одзив и одобравање код свих слушаалаца.

Париз, 20 октобра. — Јављају из Петрограда, како је после говора Терешченковог и Миљуковљевог одлучено у привременом парламенту, да се поново узме у претрес и проучи питање о опортунитету одашиљања демократских представника на савезничку конференцију у Паризу и о целесходности Скобељевљевог путовања.

ПРВИ САСТАНАК

Цирих, 4 нов.

Прошле суботе одржана је у Бечу министарска седница под председништвом министра спољних послова, графа Чернина. На њој су учествовали председници Векерле и Сајдлер; заједнички министар финансија, барон Буријан; министар војни Штегер Штајнер, аустријски министар финансија Вимер и контра адмирал Родлер.

На седници су се претресли пројекти, који ће се ускоро изнети у делегацијама. Делегације ће вероватно бити позване у почетку децембра у Бечу.

»Цајт« потврђује ту вест напомињући, да ће се аустро мађарске делегације састати у Бечу 20 новембра, и да ће заједничке седнице отворити сам цар Карло једним говором, у коме ће изнети циљеве рата и спољну политику двојне монархије. Ово ће бити први сазив делегација од почетка рата.

ВИЛЗОН О МИРУ

Лондон, 4 нов.

Председник Вилзон изјавио је поводом мисије пуковника Хауса:

Ви хоћете да вам изложим зашто сам послао у Европу мога пријатеља пуковника Хауса, који је већи пријатељ мира него ико на свету. Али ја га нисам послао са мисијом за мир. Ја сам га послао просто да учествује на једној конференцији која има за задатак, да утврди начине којима ће се добити победа.

Он зна да је то пут, који води ка миру, ако се хоће да он траје дуже од неколико минута. Све што се сада ради, само је увод за оно што ће доцније наступити.

Ако смо ми прави пријатељи слободе за нас и за друге, ми морамо радити тако да моја и продуктивност наше земље достигне максимум, јер нико нема право да се заустави на по пута.

ЈЕДАН БИЛАНС

Лондон, 3 нов.

У октобру је на западном фронту оборено 399 авиона. Од тог броја савезнички пилота су оборали 281 а немачки 109 апарата. У овај број нису ушли девет енглеских авиона, за чији се губитак јавља у последњем енглеском коминикеу за октобар.

Укупан губитак непријатељских авиона у септембру био је 704 а у августу 428. Од немачких оборених авиона у октобру Французи су оборили 95 а Енглези 186.

ПАД МАКСИМАЛИСТА

Према једном извештају »Тајмса« Керенски је поверио главну команду генералима Брусилову, Корнилову и Руском.

Око педесет ухапшених максималиста стрељано је.

Лењин, који се био сакрио, нађен је и затворен.

Штампа тражи да се одмах предузме офанзива како би се помогло Италији.

ТАЈНА О КИЧЕНЕРУ

Трагична смрт лорда Киченера, његов изненадан нестанак, учинило се многим тако тајанствено, да су почели веровати у разне приче. Дубоког корена у срцима многих Енглеза ухватила је легенда да лорд Киченер није нашао смрт у морским таласима, већ да је у животу, и да ће се појавити једнога дана после овога рата, кад Енглези буду победили свога непријатеља.

Ова легенда има врло много присталица, а на челу свју налази се сестра покојног лорда, која тврди да јој је брат жив и да ће се вратити.

На чему оснивају ову своја веровања? Једни кажу, да је лажа »Хампшајр« заиста потопљена онако како то опјесује званичан извештај, али да је Лорд Киченер ипак успео на чудан начин да се спасе, и да се данас налази болестан у једној болници у Русији. Никто од њих не потврђује доказима своје исказе, већ мисли да је и сувише рекао код вас, слежући раме зима

КОЗАЧКИ ЛИСТ

Петроград, 4. нов.

Козачки орган »Волност« (Слобода) почео је да излази. Њега уређује један од најпознатијих руских публициста г. Амфитеатров.

У уводним чланцима тражи се чврста народна унија против спољног непријатеља и немилосрдна борба против максималиста.

Основа за програм у унутрашњој политици овога листа јесте захтев да Русија буде недељива федерална република.

СТАРА ЉУБАВ

Амстердам, 4 нов.

»Телеграф« јавља да је била велика туча између баварских и пруских грађана у Швајцарској, близу Тилта. Има више погинулих и рањених. Ови јунаци су развађени и послати једни на једну, други на другу страну.

Исто тако било је нереди код немачких трупа у логору Беверло. Четири или пет официра рањени су.

стане управати убедљивим гласом: »Али, кад вам ја то кажем! Ја знам сигурно да се лорд Киченер налази сада у Русији. Ко надживи вадеће«.

Ова је бајка сигурно постала на каквој спиритистичкој седници за округлим дрвеним столом.

Друга бајка тврди, да брод »Хампшајр« није страдао од мине него од немачког торпеда. Многи су се морнари подавили, али су се други спасли. Међу спасенима налази се и маршал, кога су Немци заробили и држе га и данас заробљеног у Немачкој.

И ако је ово права бесмислица, ва ће се у Енглеској ипак срести многе људе који у њу верују. Они ће вас одмах почети да уверавају како су примили писмо од морнара са »Хампшајра«, који су надживели катастрофу и који потврђују да је Киченер у животу.

Један новинар, да би задовољио своју радозналост, тражио је о томе обавештења од

министарства војног, које му је овако одговорило: »Лорд Киченер је на жалост мртав, извесно мртав. Истина да се његово тело није нашло, али је море изабацило на обалу тело његовог ађутанта, пуковника Фицгералда, који га никада није остављао».

»Али то није доказ».

Истрага, коју смо водили свима средствима којима смо располагали, доказала је, да не треба више да постоји таква сумња».

»А писма заробљених морнара са Хампшајра?»

»Ова бајка је основана на једној жалосној забуди, која је подгрејала толике варљиве наде. Можемо вас убедити да у Немачкој нема ни једног заробљеника који би припадао крстарици »Хампшајр«. Има само неколико заробљених војника који су припадали пешачком пуку под тим именом. И како су се они јавили својим породицама у времеу када се ова несрећа догодила, то је одатле провазшла цела забуда».

»Верујте, лорд Киченер је ван сваке сумње мртав. То је за Енглеску велика несрећа, јер је она у њему изгубила једног уредног грађанина и великог генерала, али је сигурно да његово тело мирно почива на дну мора».

СВЕТО ЈЕДИНСТВО

Рим, 4 нов.

Седница Скупштине и Сената, која је држана јуче, показала је да су сви народни преставници једнодушни у жељи да се да отпор до краја. Поверење у војску и савезнике опште је. Све странке груписале су се око владе и оставиле на страну политичке разлике.

Треба забележити да је дневни ред у Скупштини потписао и Ђиолити, који такође тражи да се рат до краја настави.

Скупштина је приредила велике овације Орланду. Он је поздравео војску, говорио о захвалности према Савезницима и према краљу. Сва три пута сви посланици, без изузетка, устали су и дуго поздрављали говорника. Завршетак говора г. Орланда, у коме је изразио своје поверење у будућност нације, поздрављен је најбуријим пљескањем.

И седница у Сенату још је један доказ опште решености да се борба настави до победе уз најтешњу солидарност са Савезницима.

КРАЂА ИДЕЈА

Њујорк, 3 нов.

Откривена је једна ствар, која још једном утврђује, да Немци у опште немају проналазачког духа и то је утврђено на ствари, која чини данашњу највећу немачку амбицију. Познати први инструктор

сумарена г. Холанд прегледао је узашени сумарен бр. 5 и утврдио да он није ништа друго, до најдетаљнија копија сумарена, који је устројен раније за америчку морину.

Тако су Немци и овом приликом само украли туђе идеје.

НЕОБИЧНА ЛАЂА

Лондон, 4 нов.

Британски адмиралитет дао је овај извештај:

»Данас је извршен напад на наше патролне бродове поред белгијске обале. Напад је извршио један брод, који је пловио великом брзином која се креће електрицитетом. Напад је одбијен а сам брод је потопљен».

»Дејли Мел« пише да су речи из овог извештаја: »електрични брод, који је пловио великом брзином« изазвале велико интересовање.

Дописник »Ивнинг Њус« интервјуисао је команданта Карлиона Белерса, који је изнео хипотезу да је то био брод на коме није било никакве послуге, већ да се њиме управља електричним таласима са белгијске обале или са кога држабала. Тешко је разумети какву би офанзивну снагу имао такав брод, пошто није саграђен за потапање лађа. Неки инжењери примају ову хипотезу са резервом.

Угледни инжењер, г. Давкан Уатсон, тврди да је могуће да постоји таква лађа, јер су експерименти да се управља торпедима на овај начин потпуно успели у Сједињеним Државама. Он је мишљења да је тим бродом управљано са самог моста на лађи јаким батеријама и послугом на вом имају и други бродови. Велика је корист од оваквих бродова што се не чује ларма мотора, што имају велику брзину и што се они врло мало виде над морем.

КАД СЕ МОРА

Базел, 3 нов.

Према једном чланку »Фосише Цајтунг« изгледа да се Немци спремају на ново повлачење у Белгији. »Жеља, каже тај лист, да се очува један несигуран фронт, могла би врло брзо да доведе до најтежих катастрофа у тренутку, кад материјална средства противникова постану надмоћнија. Зато напустимо радије неке делове фронта да се не би изложили таквој катастрофи. Са поверењем, које имамо према нашој снази и према менталитету нашег народа, ми то можемо себи да допустимо».

НЕКАДАШЊЕ НАДЕ

Лондон, 4 нов.

Дописник »Тајмс« из Амстердама пише: Прочитао сам неколико врло важних докумената, који се односе на сумаренски рат. У фебруару 1916. Бетман Холвег је добио од немачког адмиралитета једну књигу под насловом »Енглеска и сумаренски рат« и са примедбом »Лично; не саопштавати никоме».

У овој књизи немачки адмиралитет тврди да ће Енглеска после шест месеца сумаренског рата бити принуђена да закључи мир.

У поверљивом одговору г. Хелфериха адмиралитету, који ми је такође у рукама, он критикује закључке у овом делу и тврди: »Све што има у овом делу, само ствара бојазан да ће сумаренски рат произвести реакцију на саму Немачку и да ће он бити фаталнији, по својим последицама, за нас него што ће бити за Енглеску, па ма колико били велики њени материјални губитци».

КО ЈЕ КРИВ?

Цирих, 4 нов.

Већа аустријских социјалиста, Виктор Адлер, написао је у »Форверцу« један чланак, у коме је овај главни одељак:

»Ма колико да су дубоки узроци за овој рат, ма колико да је он интимно умешан у наш економски и политички живот, ма колико да је еволуција империјалистичког капитализма ишла овом рату, ја ипак тврдим да онај, који је запалио пожар мора носити одговорност. Ми ни када нећемо заборавити нити ћемо допустити да се заборави да је нота Србији била узрок свој катастрофи».

СВИ ЗА СЛОБОДУ

Италијански »Билтеј Радничког Савеза« пише, између осталог ово:

»Ово што хоћемо, да кажемо у овом часу горког искушења, то је да се талијански народ, поред свих грешака владе, мора окупати у најувеличенијој намери да одбје нападача».

Можемо резоновати колико год хоћемо, о томе како је рат глупа ствар можемо да одбијемо сваку солидарност са онима, који су га хтели; али, кад непријатељ безбожном ногом гази нашу земљу, наша је једина дужност да му се одупремо свим силама».

Ова иста дужност мора да постоји и код социјалиста, који су против рата, и још пре него код осталих, јер на жалост радничке масе у првом реду највише страдају при војним инвазијама».

Потребно је, дакле, измирење свих класа у земљи».

Радници морају показати сву присебност духа и највећу класнокрвност. Они треба да покажу, да кад се противе рату, не чине то из незнања или ради угодности, како им чине приговоре њихови прогивници, већ за то што је рат такав хаос, да га људски разум ни појимати не може».

Ми смо убеђени, да наше мишљење дели огромна већина италијанског радничтва, које ће и делма доказати, да не застају ни за ким кад треба храбрости, самопожртвовања и одлучности у часовима тешким по нацију».

Сигурно смо да ће радници потпуно испунити своју дужност».

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Активна артиљеријска борба на француском фронту у Белгији, у Шампањи у области Мон Тетона, као и на десној обали Мезе».

Извештај Штаба Источне Војске. — Чарке у области Струме и Охридског Језера. На већем делу фронта осредња артиљеријска активност».

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

У току дана активност артиљерије била је врло јака на обе стране фронта, особито у околини Пасшандела. Наше су патроле довеле заробљенике. На осталом делу фронта ништа важно».

Египатски фронт. — Генерал Аленби јавља да су 2. октобра наше трупенаишавши на слаб отпор заузеле линију брежуљака Лад—Табут три миље јужно од Јафе».

На једној тачки оперативне зоне извршио је један турски пук напад на ново-селандске трупе. Напад је одбијен са тешким губицима по непријатеља».

Од 18. октобра до да-

нас заробили смо 9000 војника».

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На брдовитом фронту од висоравни Азјага до Пјаве борба се развија и наставља. Јуче је непријатељ обасуо јаком ватром наше положаје и предузео врло јак напад. Наше трупе потпомогнуте артиљеријом храбро су га одбиле и предузеле против напада, задале непријатељу губитке и довеле заробљенике».

У дефанзивној линији Сан Марино у долини Бренте, непријатељ је одбијен и претрпео је тешке губитке. На Монте Прасолон одељења, која су се била повукла са Монте Ронкона, пошто су добила појачања, предузела су против напад и одбиле непријатеља. У повлачењу на Монте Корнела комска бригада са јаком упорношћу и сјајним полетом издржала је снажан напад цело после подне до поноћи».

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПАРИЗ. — Генерал Метр, који је освојио Малмезон, постао је велики официр Легије Часте».

ПАРИЗ. — Американски авијатичар Луфбери оборео је шеснаест непријатељских аероплан у Француској».

ЛОНДОН. — »Дејли Њус« пише да у владиним круговима помишљају да повере једно ново министарство лорду Нортклифу, власнику »Тајмса« и других великих енглеских листова».

ЦИРИХ. — »Германија« јавља да је Кајзер потписао указ о изборној реформи».

РИМ. — Италијански краљ примио је у свечаној аудијенцији г. Коромилеса, грчког посланика, који му је предао своја акредитивна писма».

ЛОНДОН. — У многим државама у Аустралији постоји јак покрет за увођењем обавезне војне службе».

АМСТЕРДАМ. — Германска штампа повела је кампању за анексију Италије. »Дајче Тагес Цајтунг« пише да Аустрија има неоспорно право на Венецију и Ломбардију».

ЦИРИХ. — На железничкој станици у Грацу био је страхан судар возова. Један је воз превозио руске заробљенике, а други је био брзи воз. Има десет мртвих и врло много рањених».

ПАРИЗ. — Лист »Ле Пен« каже да је једна француска група купила лист »Фигаро«. Место Каписа уредник ће бити Флерс».

МЕКСИКО. — Једна мексиканска делегација кренула се у нарочитој мисли у Енглеску, Француску и Италију».

ПАРИЗ. — Пројекат новог француског зајма наишао је на најбољи пријем на Берзи».

ХАГ. — Холандија је изјавила да пристаје на арбитражу која би решила неспоразум са Енглеском».

АТИНА. — Телеграфшишу из Париза да се Клемансо у начелу примио да састави нови кабинет».

ЛОНДОН. — Г. Аскит тражиће у Доњем Дому од Лојда Џорџа да да изјаву о свом говору у Паризу».

КРФ. — Председник Министарског Савета г. Никола Пашић отпутовао је у Париз, да узме учешћа у радовима међусавезничке конференције, која ће се ових дана састати у француској престоници».

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас је наша официрска патрола упала у бугарски ров у пределу Доброг Поља, извршила добивени задатак и вратила се са запленим пушкама. На фронту слабија ватрена активност».

МАЛИ ОГЛАСИ

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад златних зуба за 4-5 дана».